

Roxana CROITORU

Teatru biblic în două părți

Am consemnat de multe ori surpriza premierelor Teatrului Maghiar din Cluj. Mă provoacă, îmi incită curiozitatea, mă aștept la inedit.

N-am ascultat niciodată „pe viu” o operă a lui Benjamin Britten și nu mi-o prea puteam imagina interpretată de actori, cu toate că am remarcat de-a lungul timpului calitățile vocale ale trupei.

După multe spectacole în studio, iată un spectacol la sala mare (aproximativ 900 de locuri) în care am pătruns anevoie datorită afluenței publicului tânăr și mai puțin tânăr.

Spectacolul se numește *Scoala de duminică sau Arca lui Noe*, teatru biblic în două părți : partea întâi dramatică, concepută de scriitorul și dramaturgul teatrului Visky András și regizorul spectacolului, Selmecsi György, invitat din Ungaria; partea a doua, opera compusă în 1957 de Britten.

Din bogata informație a pliantului de sală (meritul secretarului literar Kelemen Kinga) aflăm crezul compozitorului: Britten a fost convins și a dorit totodată ca muzica clasică modernă, muzica bună să nu se adreseze doar elitelor, ci să fie accesibilă oricui, în credința că muzica bună, este înțeleasă de toată lumea. Impresionat de un cor de copii, Britten a compus această operă, cu o temă aleasă din misterele medievale intitulate *Chester Miracle Plays*, reprezentate între anii 1475–1500, în orașul Chester, de către locuitorii urbei.

După cum se știe, misterele medievale se reprezentau în piețele publice mai multe zile și angrenau întreaga suflare a cetății.

În aceasta constă și ineditul, surpriza spectacolului Teatrului Maghiar .

Spectacolul nu se desfășoară în piața publică (deși, de ce nu ? – ar putea fi oricând transpus acolo), dar antrenează ca interpreți plini de credință, alături de talentați actori, 132 de copii ai școlilor clujene ca mici actori, coriști, instrumentiști, păstrând stilul misterului propriu operei lui Britten, ilustrând o istorie ce pregătește marele cataclism, potopul lui Noe.

Visky mărturisește că a ales această operă ca pe o linie de unire între tradiție și prezent, între vechile mituri devenite folclor și marile spaime ale vieții de zi cu zi, catastrofe actuale: războiul, moartea, dezastrele ecologice. Frica de cataclism, frica de moarte – obsesie eternă – poate fi totuși învinsă prin credință, prin iubire, prin puterea de a ne privi și înțelege într-o oglindă, oglinda teatrului.

Liniile de forță ale spectacolului – nucleul format de actorii care se păstrează în aceleași tipare în partea întâi și partea a doua – se amplifică prin interpretarea corului de copii, întâi la școala de duminică, apoi încet, încet prin faptul că devin personaje : lucrători ai corabiei lui Noe, perechi de animale ce urcă în barcă, copii ai familiei lui Noe, pentru a izbucni apoteotic în cântecul de final : *Curcubeu frumos sus pe cer*, melodie bazată pe canonul lui Thomas Tablis de la 1500.

În final, voce după voce intră în canon, culorile curcubeului desfășurate de copii în panglici cuprind întreaga sală într-un fericit acord perfect, dominat de vocea Domnului: «*Nu voi mai blestema pământul din pricina omului și nu voi mai lovi tot ce este viu cum am mai făcută*». Dumnezeu îl binecuvântează pe Noe și pe fiii săi.

Spectacolul se încheie într-o notă de mare bucurie, în acea armonie dintre vocea umană și sunetul instrumentelor, pecetea talentului lui Britten.

Un fir epic simplu, ușor de urmărit, dar jucat cu mare dăruire, într-o înălțare pe care, probabil, numai muzica o poate declanșa.

Decorul e simplu, scena larg deschisă privirii, cu un podium înalt în fundal și un catarg, stâlp al casei, centru al acțiunii sau viitor catarg al bărcii lui Noe. Elementele de costum neutre pentru cele patru femei bocitoare, pentru Noe, nevasta lui și copiii din cor, asemeni celor din școala de duminică. Copiii se individualizează ca personaje în partea a doua prin măști sugestive pentru animalele pe care le reprezintă.

Fără a fi un mare spectacol, e un gen de care, iată, publicul are nevoie. E impresionantă credința și bucuria care se transmite dinspre scenă spre sală și invers. Se detașează Csiky András în rolul *Pastorului* și al vocii divine și cele patru bocitoare și prietene ale soției lui Noe : Albert Julia, Panek Kati, Gayzágo Zsuzsa, Ambrus Emese, deși merită a fi amintită întreaga distribuție : Salat Lehel, Kali Andrea, Laczko Vass Robert, Molnár Levente, Keresztes Attila, Fodor Edina, Vindis Andrea, Kézdi Imola, pentru performanța de actori și interpreți vocali în același timp.

De multe ori, intrând în sălile de spectacol ești deranjat de tineri sau copii care confundă sala de cinema sau camera în care urmăresc un program la televizor, cu sala destinată unui spectacol viu, de teatru. Sunt sigură că cei 132 de copii și tineri care joacă în *Arca lui Noe*, chiar dacă nu vor deveni fideli spectatori de teatru, vor ști de-acum să urmărească o montare teatrală cu respectul pe care ți-l dă efortul depus și cunoscut din interior, din spatele cortinei.